

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರರ 'ಕರಿಮಾಯಿ' ಕಾದಂಬರಿ

ಶಿವಕುಮಾರ ಸಿ.*

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.20614552>

ABSTRACT

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ 'ಶಿವಪುರ' ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವ ಕಾಲದ ಕಥನವೇ 'ಕರಿಮಾಯಿ' ಕಾದಂಬರಿ. 'ಶಿವಪುರ' ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೇಂದ್ರ. ಪುರಾಣ, ಇತಿಹಾಸ, ಜನಪದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮೇಳೈಸಿಕೊಂಡಿರುವ 'ಶಿವಪುರ'ಕ್ಕೆ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪ್ರವೇಶದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಬದಲಾವಣೆ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಚಿತ್ರಣ 'ಕರಿಮಾಯಿ' ಕಾದಂಬರಿಯ ವಸ್ತು.

'ಶಿವಪುರ' ಕೇವಲ ಗತಕಾಲದ ನಂಟಿನೊಂದಿಗೆ ಉಳಿದುಹೋದ ಊರಲ್ಲ. ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗುವ ಚಲನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಗ್ರಾಮ. ಶಿವಪುರದ ಬದುಕು ಸಂಘಟಿತವಾದದ್ದು. ಈ ಸಂಘಟನೆಗೆ ಮೂಲ ಕಾರಣ ಶಿವಪುರದ ದೈವ ಕರಿಮಾಯಿ. ಈ ಕರಿಮಾಯಿಯೇ ಆ ಊರಿನ ಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ದೌರ್ಬಲ್ಯ. ಊರಿನ ಪರಗೌಡ, ದತ್ತಪ್ಪ, ಲಗುಮವ್ವ, ದೇವರೇಸಿ, ನಿಂಗೂ, ನಾಯಲ್ಯಾ ಮುಂತಾದವರಿಗೆ ಕರಿಮಾಯಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರದೇಯಾದ ಭಯ, ಭಕ್ತಿ ಇವೆ. ಇಡೀ ಊರಿನ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ, ಭಕ್ತಿಯಾಗಿ, ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಸಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಸಾಕ್ಷಿಪ್ರಜ್ಞೆಯಾಗಿ ಕರಿಮಾಯಿ ದೈವವಿದೆ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರರು 'ಶಿವಪುರ'ದ ಪುರಾಣ, ಚರಿತ್ರೆ, ಜನಪದವನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಲೇ ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದಾಗಿ ಆ ಊರಿನಲ್ಲಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗುಡಸೀಕರ, ಬಸವರಾಜನಂತಹ ಶಿಕ್ಷಿತ ಪಾತ್ರಗಳಿಂದಲೇ ಸಮುದಾಯದ ಬದುಕು ಅನಾಹುತಗಳಿಗೊಳಗಾಗುವ ಬಗೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಂಬಾರರು ಗುಡಸೀಕರನ ಬದುಕಿನ ವಿಫಲತೆಯನ್ನು ಸಮಷ್ಟಿಯೊಳಗೆ ತಂದು ಅಲ್ಲಿ ಅವನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಸೋಲಾಗುವುದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

KEYWORDS: ಕರಿಮಾಯಿ, ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ, ಶಿವಪುರ, ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪಲ್ಲಟ.

* ಡಾ. ಶಿವಕುಮಾರ ಸಿ., ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ಕ್ಯಾತನಹಳ್ಳಿ, ಮಂಡ್ಯ.

ಊರಿನ ಹಿರಿಯರಾದ ಪರಗೌಡ ಮತ್ತು ದತ್ತಪ್ಪರ ಮುಂದಾಳುತನದಲ್ಲಿ 'ಶಿವಪುರ' ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಊರಿಗೆ ಊರೇ ಪರಗೌಡ ಮತ್ತು ದತ್ತಪ್ಪರ ನಿರ್ಧಾರಗಳಿಗೆ, ನಂಬಿಕೆಗಳಿಗೆ, ಆದೇಶಗಳಿಗೆ ತಲೆಬಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಊರಿನ ಹಬ್ಬ, ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಓಕಳಿ, ಪಾರಿಜಾತ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ವರ್ಷಂಪ್ರತಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ, ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಸಮಷ್ಟಿ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದಲೂ, ತನ್ನದೇ ಲೋಕ ನಡಾವಳಿಕೆಯಿಂದಲೂ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಶಿವಪುರದ ಬದುಕಿಗೆ 'ದೇಶಾದ್ಯಂತ' ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿಯ ಪ್ರಭಾವವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಶಿವಪುರಕ್ಕೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪ್ರವೇಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೂ 'ಶಿವಪುರ'ದವನೇ ಆದ 'ಗುಡಸ್ಯಾಗೋಳ'ನ ಮೂಲಕ. 'ಗುಡಸ್ಯಾ' ಎಂಬ ಅಡ್ಡ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಈತ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್.ಎಲ್.ಬಿ. ಮುಗಿಸಿ ಊರಿಗೆ ಮರಳಿದ್ದ. ಅದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿಯ ಕಾಲವಾಗಿದ್ದರಿಂದ 'ಗಾಂಧೀಜಿ'ಯವರ 'ಹಳ್ಳಿ'ಗೆ ಮರಳುವ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ನಂಬಿ 'ಗುಡಸ್ಯಾ' ತನ್ನ ಹಳ್ಳಿ ಶಿವಪುರಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಬಂದಿದ್ದ. 'ಶಿವಪುರ'ದಂಥ ಚಿಕ್ಕ ಊರಲ್ಲಿ ವಕೀಲಿ ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಹೊಲಮನೆ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಊರಲ್ಲೇ ಇದ್ದ.

'ಗುಡಸ್ಯಾ' ಊರಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುವುದಕ್ಕೂ, ಊರಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯ್ತಿ ಆರಂಭಿಸಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಕಾಗದ ಬರುವುದಕ್ಕೂ ಸರಿಯಾಯಿತು. ಪರಗೌಡ ಮತ್ತು ದತ್ತಪ್ಪರು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ (ಇಂಗ್ಲಿಷ್) ಭಾಷೆ ಕಲಿತಿದ್ದರಿಂದ 'ಗುಡಸ್ಯಾ' ಅದನ್ನು ತಿಳಿದವನಾದ್ದರಿಂದ ಅವನನ್ನೇ ಅವಿರೋಧವಾಗಿ ಪಂಚಾಯ್ತಿಯ 'ಚೇರಮನ್' ನನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದರು. ಗುಡಸ್ಯಾ ಎಲ್.ಎಲ್.ಬಿ. ಪಾಸಾಗಿದ್ದಾಗ ಸ್ವತಃ ಊರಿಗೆಲ್ಲ ಸಕ್ಕರೆ ಹಂಚಿ ಅಭಿಮಾನ ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಗೌಡನೇ ಈ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ. ಆದರೆ ಈ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ದತ್ತಪ್ಪ ಮತ್ತು ಇತರರು 'ಏನಂಬೋ ಮಾತು ಗೌಡರ, ಇನ್ನೂ.. ತಲೀಮ್ನಾಲಿನ ಮಾಂಸ ಆರಿಲ್ಲ. ಅವಕ್ಕೆಲ್ಲ ಇಂಥ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊರಿಸಿದರೆ ತಡದಾವೇನೋ?' ಎಂದು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದ್ದರು. ಊರು ಮುಂದೆ ಇಂತಹ ಹೊಸಬರಿಂದಲೇ ನಡೆಯಬೇಕೆಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಪರಗೌಡರು ಇತರರನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದ್ದರು.

'ಗುಡಸ್ಯಾಗೋಳ'ನೇ ಊರಿನ ಪಂಚಾಯ್ತಿಯ ಸರಪಂಚ (ಚೇರ್ಮನ್) ನಾದನು. ಅವನೊಡನೆ ಅದೇ ಊರಿನ ಅರ್ಧಂಬರ್ಧ ಶಾಲೆ ಕಲಿತ ನಾಲ್ವರು ಸದಸ್ಯರಾದರು. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಇದರಿಂದ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳಾದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು ಗುಡಸ್ಯಾಗೋಳನ ಹೆಸರು ಜಿ.ಎಚ್.ಗುಡಸೀಕರ ಬಿ.ಎ., ಎಲ್.ಎಲ್.ಬಿ. ಎಂದಾಯಿತು. ಇಂಗ್ಲಿಷು ಭಾಷೆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ತನಗೊಬ್ಬನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯುವುದೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ 'ಗುಡಸೀಕರ' ತನಗೆ ತಾನೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತನೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದನು. ಈ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಕಂಡ ಊರ ಜನರು ಅವನು ಓದಿದ, ತಿರುಗಾಡಿದ, ಬದುಕಿದ ಬಗ್ಗೆ ಹಲವು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. ಅವೆಲ್ಲವೂ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ

ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಕತೆಗಳಾಗಿದ್ದವು.

ಈ ಎಲ್ಲದರಿಂದ ಗುಡಸೀಕರನಿಗೆ 'ಅರ್ಧರಾತ್ರೀಲಿ ಏಶ್ವರ್ಯ ಬಂದರೆ ಕೊಡೆ ಹಿಡಿದರಂತೆ' ಎಂಬಂತಾಯಿತು. ಊರನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಬೇಕು, ಅದನ್ನು ಬೆಳಗಾವಿ ನಗರದ ಹಾಗೆ ರೂಪುಗೊಳಿಸಬೇಕು ಎಂದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಪಂಚಾಯ್ತಿಯ ಸದಸ್ಯರೊಡನೆ ಊರಿಗೇ ಹೊಸದಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮೀಟಿಂಗು(ಸಭೆ)ಗಳನ್ನು ನಡೆಸತೊಡಗಿದ. ಸ್ವಭಾವತಃ ಒಳ್ಳೆಯವನಾದ ಗುಡಸೀಕರನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಊರಿನ ನಾಯಕರಲ್ಲಿ ತಾನೂ ಒಬ್ಬನಾಗಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಊರಿನ ಹಿರಿಯರಾದ ಪರಗೌಡ ಮತ್ತು ದತ್ತಪ್ಪರಿಗೆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ದೊರಕುವ ಮರ್ಯಾದೆ ಮತ್ತು ಗೌರವಗಳು ತನಗೂ ಸಿಗಬೇಕೆಂದು ಹಂಬಲಿಸಿದನು. ಈ ಹಂಬಲವೇ ಊರಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸುವ ಈತನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಮುಂದೆ 'ಸ್ವಾರ್ಥ'ದ ಮಂಕು ಕವಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಊರಿನಲ್ಲಿ ಗುಡಸೀಕರನ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆ ದೊರಕದೇ ಆತನ ಸ್ವಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ಧಕ್ಕೆಯಾಗುವಂತಹ ಹಲವು ಘಟನೆಗಳು ಜರುಗಿದವು (ಗುಡಸೀಕರ ನಡೆಸಿದ ಸಭೆಗಳು, ನಿಂಗೂ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ಅಪ್ಪನನ್ನು ಕೊಂದ ಪ್ರಸಂಗ, ಹೋಳೀ ಹಬ್ಬ ಮುಂತಾದವು). ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಊರಿನ ಹಿತವೇ ಮುಖ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದ ಪರಗೌಡ ಮತ್ತು ದತ್ತಪ್ಪರು ಒಂದು ಗುಂಪಾದರು. ತನ್ನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯೇ ಮುಖ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದ ಗುಡಸೀಕರ ಮತ್ತು ಆತನ ಸಹಚರರು ಮತ್ತೊಂದು ಗುಂಪಾದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳಾದವು.

ಗುಡಸೀಕರ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಿ.ಎ., ಎಲ್.ಎಲ್.ಬಿ. ಓದಿದವನು. ಆದರೂ ಆತನಿಗೆ ಜೀವನಾನುಭವದ ಕೊರತೆಯಿತ್ತು. ಅವನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾಗಿದ್ದ 'ಉದಾರತೆ' ಇಲ್ಲವಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಅವನೇ ನಡೆಸುವ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಊರಿನ ಹಿರಿಯರಾದ ಪರಗೌಡ, ದತ್ತಪ್ಪ, ಸಭೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಶಾಲಾ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಇವರ್ಯಾರಿಗೂ ಮಿರ್ಚಿ ಕೊಡದೇ, ಇದ್ದ ಒಂದೇ ಮಿರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಸಂಗದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿದೆ.

ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಅಪ್ಪನ ನಡುವಿನ ಅನೈತಿಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸಹಿಸದ ನಿಂಗೂ (ತೃತೀಯ ಲಿಂಗಿ) ಅವರನ್ನು ಕೊಂದಾಗ, ನಿಂಗೂನನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಪರಗೌಡ ಮತ್ತು ದತ್ತಪ್ಪರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಗುಡಸೀಕರ ಕಾಯಿದೆ, ಕಾನೂನಿನ ಮಾತನಾಡಿ ಅವನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ಹೋಗಿ ದೂರು ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಪರಗೌಡ, ದತ್ತಪ್ಪರು ಇಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಜಾಣತನವನ್ನು, ಕಾನೂನು ಕಲಿತ ಗುಡಸೀಕರನು ತೋರಿಸಲಾಗದೆ ದಡ್ಡತನವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಅವನ ವಿದ್ಯೆ 'ಪುಸ್ತಕದ ಬದನೇಕಾಯಿ'ಯಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು, ಅದರೊಡನೆ ಬೇಕಾದ ಲೋಕಾನುಭವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಊರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಇಂಥ

ಹಲವು ಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ವಿಫಲನಾದಾಗಲೂ ಗುಡಸೀಕರ ವಿಚಲಿತನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕಲಿತವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ನೀಡಿದರೆ, ಊರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಗೌಡನಿಗೆ 'ಹುಡುಗನ ಮನಸ್ಸು ಆರೋಗ್ಯದಿಂದಿಲ್ಲವೆಂದು' ಅರ್ಥವಾಗಿತ್ತು. ದತ್ತಪ್ಪನಿಗೆ 'ತನ್ನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಾಗಿ ಊರನ್ನೇ ಬಲಿ ಕೊಡುವನು' ಎಂಬುದು ಖಾತರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು 'ಕರಿಮಾಯಿ'ಯ ಕಥೆ ಹೇಳುವ ಲಗುಮವ್ವ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಳಿ ಹಬ್ಬದಂದು ಪದಕಟ್ಟಿ ಹೀಗೆ ಹಾಡಿದ್ದಾಳೆ.

“ಕಲಿಯುಗ ಕಾಲಿಟ್ಟು ಧರ್ಮ

ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ ಚೂರಾ!

ಕಲಿತವರ ಕಾಲಾಗ ಲೌಕಿಕವೆಂಬೋದು

ಅಧರ್ಮವಾಯಿತು ಪೂರಾ !!”

ಈ ಪದದ ಅರ್ಥದಂತೆ ಗುಡಸೀಕರ 'ಶಿವಪುರ'ಕ್ಕೆ ಕಲಿಯುಗದ ಪ್ರವೇಶಿಕನಾಗಿದ್ದ. ಕಲಿತವರು 'ಕೋತಿ'ಗಳಂತಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ. ಗುಡಸೀಕರನ ಎದುರಿಗೆ ಈ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಊರಿನ ಮುದುಕರು ಸಾಫ್ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಗುಡಸೀಕರನ ಬಗೆಗಿನ ಅಸಹನೆ ಇಡಿಯಾಗಿ ಓದಿಕೊಂಡವರನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿದೆ.

ಊರಿನಲ್ಲಿ ತಾನು ಅಂದುಕೊಂಡಂತೆ ತನ್ನ ಕಾರುಬಾರು ನಡೆಯಬೇಕೆಂದರೆ ಒಂದು 'ಸೆರೇದಂಗಡಿ' ತೆರೆಯಬೇಕೆಂದು ತನ್ನ ಸಂಗಡಿಗರಾದ ಕಳ್ಳ ಸಿದ್ದರಾಮ, ರಮೇಶ, ಆಯೀಮರೆಮಿಂಡ, ಜಿಗಸು ಸಾತೀರ ಮೊದಲಾದವರೊಂದಿಗೆ ತೀರ್ಮಾನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಸೆರೇದಂಗಡಿಗೆ ಬೆಳಗಾವಿಯಿಂದ 'ಹೆಣ್ಣೊಬ್ಬಳನ್ನು' ತಂದು ಕೊರಿಸಿದರಾಯ್ತು ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇದು 'ಶಿವಪುರ'ವನ್ನು 'ಬೆಳಗಾವಿ' ಮಾಡುವ ಅವನ ಮೊದಲ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿತ್ತು. ಗೌಡ ಮತ್ತು ದತ್ತಪ್ಪರು ಆಡಿಸುವ 'ಬಯಲಾಟ'ಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ 'ಸೀತಾಪಹರಣ' ನಾಟಕವಾಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ವಿಫಲನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸೆರೇಯಂಗಡಿ ತೆರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದಾಗ ವಿದೇಶಿ 'ಬ್ರಾಂಡು'ಗಳನ್ನು ತಂದು ಊರಿನ ಕೆಲವರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕೊನೆಗೆ 'ಟೀ' ಅಂಗಡಿಯನ್ನಾದರೂ ತೆಗೆಯಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಅದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ 'ಚಿಮಣಾ'ಳನ್ನು ಕೊರಿಸಿದ. ಆದರೆ, ಊರಿನವರು 'ಟೀ'ಯ ಚಟಕ್ಕೆ ಬೀಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ 'ಟೀ' ಅಂಗಡಿ ಖಾಲಿಯಾಗಿ ಅದು ಬೆಳಗಾವಿಯಿಂದ ತಂದಿದ್ದ 'ಚಿಮಣಾ'ಳಿಗೂ ಅವಳೊಡನೆ ಬಂದಿದ್ದ 'ಬಸವರಾಜ'ನಿಗೂ ಆಶ್ರಯ ತಾಣವಾಯಿತು.

ಊರಿಗೆ ಚಿಮಣಾ ಮತ್ತು ಬಸವರಾಜರ ಆಗಮನ ಗುಡಸೀಕರನ ಯೋಚನೆಗಳಿಗೆ, ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಬಲತಂದಿತ್ತು. ಗುಡಸೀಕರ 'ಶಿವಪುರ'ದವನೇ ಆದರೂ ಊರಿನ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಅರಿತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಓದಿದ್ದ, ಪಟ್ಟಣ ಸುತ್ತಿದ್ದ, ಶೋಕಿ ಕಲಿತಿದ್ದ 'ಬಸವರಾಜ' ಕ್ರಮೇಣ ಊರಿನ 'ಅಂತರಂಗ'ವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ. ಊರಿನವರಿಗೆ 'ಕರಿಮಾಯಿ'ಯೇ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ದೌರ್ಬಲ್ಯವೆಂಬುದು ಅವನ ಗ್ರಹಿಕೆಗೆ

ನಿಲುಕಿತು. ಬಸವರಾಜನಿಗೆ 'ಕರಿಮಾಯಿ' ತನ್ನ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ, ಲಾಭಗಳಿಗೆ, ಒಂದು 'ಸಾಧನ'ದಂತೆ ಮಾತ್ರ ಕಂಡಳು. ಕಲಿತಿದ್ದ ಗುಡಸೀಕರನಿಗೆ 'ಕರಿಮಾಯಿ'ಯ ಬಗ್ಗೆ ಮೌಢ್ಯಗಳೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ತುಂಬು ಭಕ್ತಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಯು.ಆರ್.ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯವರ 'ಭಾರತೀಪುರ' ಕಾದಂಬರಿಯ ಜಗನ್ನಾಥ ತನ್ನ ಊರಿನ ಜನರ ನಂಬಿಕೆಯಾದ 'ಮಂಜುನಾಥ'ನನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ದಲಿತರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. 'ಮಂಜುನಾಥ'ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಾಗುವ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಗುಡಸೀಕರ 'ಕರಿಮಾಯಿ'ಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಾಗುವ ಯಾವ ಮೌಢ್ಯವನ್ನು, ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಯೋಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಊರಿನವರಿಗೆಲ್ಲ 'ಕರಿಮಾಯಿ' ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುವಾದರೆ, ಗುಡಸೀಕರನಿಗೆ ಅದು ಏನೂ ಅಲ್ಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಜಗನ್ನಾಥನ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ವೈದೃಶ್ಯವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಬಸವರಾಜ 'ಕರಿಮಾಯಿ' ದೈವವನ್ನೇ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸಮುದಾಯದ ಒಳಿತಿಗಿಂತ ತನ್ನ ಚತುರತೆ, ಕಪಟತೆಗಳಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಲಾಭ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಇಡೀ ಊರನ್ನು, ಊರಿನ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ತಲೆಕೆಳಗು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ 'ಕರಿಮಾಯಿ'ಯಂತೆಯೇ ಗುಡಸೀಕರ, ದುರ್ಗಾ, ಚಿಮಣಾ, ಗಿರಿಜೆ, ದೇವರೇಸಿ, ನಿಂಗೂ ಈ ಮುಂತಾದವರು ಸಾಧನವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂಗತಿಗಳ ಅರಿವು ಊರಿನವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಊರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅನಾಹುತಗಳಿಗೆ ಕಾರಣನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಗುಡಸೀಕರನಿಂದ ಊರಿಗೆ ಉಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದರ ಅರಿವಾದಾಗ ದತ್ತಪ್ಪ ಪಂಚಾಯ್ತಿಯ 'ಸರಪಂಚ' (ಚೇರ್ಮನ್) ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡುವಂತೆ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಗುಡಸೀಕರ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡದೆ ಮುಂದಿನ ಚುನಾವಣೆ ಎದುರಿಸುವ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ. ಚುನಾವಣೆಗೆ ಗೌಡರ ಗುಂಪು ಮತ್ತು ಗುಡಸೀಕರನ ಗುಂಪುಗಳೆರಡೂ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಬಸವರಾಜನ ಚಿತಾವಣೆ ಮತ್ತು ತಂತ್ರದಿಂದ ಚುನಾವಣೆಯ ಭರಾಟೆ ಜೋರಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಗುಡಸೀಕರನ ಮೂಲಕ ವಿದೇಶೀ ಬ್ರಾಂಡ್, ಸಿಗರೇಟು, ಬಸವರಾಜನ ರೇಡಿಯೋ ಮೂಲಕ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪ್ರವೇಶವಾಗಿದ್ದ 'ಶಿವಪುರ'ಕ್ಕೆ ಮೈಕು ಭಾಷಣ, ಪೋಟು ಪಡೆಯಲು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ 'ಬ್ರಾ' ವಿತರಿಸುವ ಇತರ ವಿಚಾರಗಳು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಪೊಲೀಸರ ಆಗಮನವಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿಯ ಹೋರಾಟಗಾರನೂ, ಪರಗೌಡನ ಗೆಳೆಯನೂ ಆಗಿದ್ದ 'ಮುದುಕಪ್ಪಗೌಡ' 'ಗೌಡ'ರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಲೆಮರೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಗ 'ಹಣ'ದ ಆಸೆಗೆ ಅವನ ಸುಳಿವು ನೀಡಿ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಚಿಮಣಾ ಮತ್ತು ಬಸವರಾಜುವಿನ ಕುತಂತ್ರದಿಂದ 'ಚಿಮಣಾ'ಳ ಗರ್ಭಕ್ಕೆ 'ಗೌಡ'ನೇ ಕಾರಣ ಎಂಬುದನ್ನು ಘೌಜುದಾರರ ಮುಂದೆ ನಿರ್ಧಾರವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಗೌಡ ಮತ್ತು ಆತನ ಮಗ ಶಿವನಿಂಗನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಮಸಿ ಬಳಿಯಲೆತ್ತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮನನೊಂದ ಶಿವನಿಂಗ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದ ಹಾಗೆ ಊರುಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ.

ಇವೆಲ್ಲದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಒಂದು ಸಂಘಟಿತವಾಗಿದ್ದ 'ಶಿವಪುರ'ದ ಬದುಕು ಭಿದ್ರವಾಗುತ್ತದೆ, ಮೊದಲಿದ್ದ ಸೊಬಗನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕಳೆಗುಂದುತ್ತದೆ. ಊರಿನಲ್ಲಿ ಸಂಭ್ರಮ, ಲವಲವಿಕೆ ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಗೌಡ, ದತ್ತಪ್ಪ, ಲಗುಮವ್ವರಿಗೆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಅನಾಹುತವಾಗುವ ಸೂಚನೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆ 'ಕರಿಮಾಯಿ'ಯ ವಿಗ್ರಹ ಚಿಮಣಾ ಮತ್ತು ಬಸವರಾಜು ಅವರು ಹೆಣೆದ ತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಮುರಿದು ಬೀಳುತ್ತದೆ. 'ಕರಿಮಾಯಿ'ಗೆ ಹಾಕಿದ್ದ ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿದ್ದ 'ಬಂಗಾರದ ಮುಖ'ವನ್ನು ಗುಡಸೀಕರ ರಕ್ಷಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಗುಡಸೀಕರನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಬಸವರಾಜು ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ 'ಗುಡಸೀಕರ'ನೇ ಕೇಂದ್ರವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನನ್ನು ಚಿಮ್ಮು ಹಲಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಸವರಾಜ ಮತ್ತು ಚಿಮಣಾ. ಗುಡಸೀಕರನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದಾದರೆ, ಕಾದಂಬರಿಯ ನಿರೂಪಕನ ಪ್ರಕಾರ ಅವನು 'ಖಳನಾಯಕನಲ್ಲ'.

“ಕಲಿತಿದ್ದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ದಿಮಾಕಿತ್ತು. ಕಲಿತವರೇ ಇಲ್ಲದಲ್ಲ ಅದು ಹೆಚ್ಚಲ್ಲ. ಪ್ರಾಯದ ಮದ ಇತ್ತು; ಆ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಅದೂ ಹೆಚ್ಚಲ್ಲ. ಅಪ್ಪ ಗಳಿಸಿದ ದುಡ್ಡೆತ್ತು; ಆದರೆ ಧಾರಾಳತನವೂ ಇತ್ತು.”²

ಕಲಿತ ಹುರುಪಿನಲ್ಲಿ, ಆದರ್ಶದ ಕಾವಿನಲ್ಲಿ ಊರನ್ನು ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯಿತ್ತು. ಹೊಸದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯಿತ್ತು. ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಕಲಿತವನಾದ್ದರಿಂದ ಇತರರಿಗಿಂತ ಊರಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೆಚ್ಚೆಂಬ ಭಾವವಿತ್ತು. ತನ್ನ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲವಿತ್ತು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀ ಫೋಟೋ, ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಳವಂಡ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದ. ಆದರೆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಜನ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ; ಪ್ರಾಣಿಗಳಿದ್ದವು. ಅಂಕುಡೊಂಕಾದ ರಸ್ತೆಗಳು, ಗಟಾರಿಲ್ಲದ 'ಓಣಿಗಳು', ಕೊಳೆತ ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲಿ ನಾರುವ ತಿಪ್ಪೆಗಳು, ಧೂಳಿನಲ್ಲಿ ಉರುಳಾಡುವ ಕೂಸುಗಳು, ಕುನ್ನಿಗಳು, ಬೇಕಾಬಿಟ್ಟಿ ಅಡ್ಡಾಡುವ ನಾಯಿಗಳು, ದನಗಳು, ಜನಗಳು, ಕಂಡು ಅಪಾರ ಕರುಣೆ ಬಂತು. ಕೊಳೆ ತೊಳೆಯಬೇಕಾದದ್ದೇ ಮೊದಲ ಕೆಲಸವೆಂದುಕೊಂಡ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೂ ಸಿಕ್ಕಿತು.³

ಗುಡಸೀಕರನು ಊರಿನ ಸರಪಂಚನಾದ. ಆದರೆ, ಸರಪಂಚನಾದ ಈತನ ಯಾವ ಮಾತುಗಳಿಗೂ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಮನ್ನಣೆ ಸಿಗದ ಕಾರಣ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಮೊಂಡು ಬಿದ್ದಿತು. ಗೌಡ ಮತ್ತು ದತ್ತಪ್ಪರ ಮೇಲೆ ವಿನಾಕಾರಣ ಶತ್ರುತ್ವ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ನೋವಾಗುವ, ಅವರ ಮರ್ಯಾದೆ ತೆಗೆಯುವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದ. ತನಗೆ ಕಲಿಸಿದ್ದ ಶಾಲಾ ಮಾಸ್ತರರನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸಿದ. ವಿದೇಶಿ ಬ್ರಾಂಡನ್ನು ಗೌಡರ ಮನೆಯ ಕೆಲಸದವನಾದ 'ನಾಯ್ಲ್ಯಾ'ನಿಗೆ ಕುಡಿಸಿ, ಅವನ ಸಾವಿಗೆ ಕಾರಣನಾದ. ಊರಿಗೆ ಪೊಲೀಸರು, ಚುನಾವಣೆಗಳು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾದ. 'ಟೀ' ಅಂಗಡಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬಸವರಾಜು ಮತ್ತು ಚಿಮಣಾರನ್ನು

ತಂದು ಊರಿನ ಶಾಂತಿ ಕದಡಿದ. ಇವರ ತಂತ್ರದಿಂದಲೇ ‘ಗೌಡ’ನೇ ‘ಚಿಮಣಾ’ಳ ಬಸರಿಗೆ ಕಾರಣನೆಂದ. ಆದರೆ ಊರಿಗೇ ತಿಳಿದಂತೆ ‘ಚಿಮಣಾ’ಳ ಸಂಗ ಮಾಡಿದ್ದವನು ‘ಗುಡಸೀಕರ’ನೇ ಆಗಿದ್ದ. ಗೌಡನ ಮೇಲೆ ಅಪವಾದ ಹೊರಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗೌಡ ಗುಡಸೀಕರನ ಮುಂದೆ ನಿನ್ನೊಡನೆ ವೈರ ಮಾಡುವ ವಯಸ್ಸು ತನ್ನದಲ್ಲವೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು.

“ಈ ಊರಿಗೆ ನಮ್ಮಂಥ ಮುದುಕರಲ್ಲವ್ವಾ, ನೀ ಬೇಕು, ನಿನ್ನಂಥವ ಬೇಕು ನಮ್ಮ ಮ್ಯಾಲಿನ ಸಿಟ್ಟಲೇ ಉರ್ಯಾಕ ಹಾಳಾಗಬೇಕೋ ಅಣ್ಣಾ? ಖರೆ ಹೇಳೋ ತಮ್ಮ ನಾ ಆ ಚಿಮಣಾನ ಬಸರು ಮಾಡಿದ್ದ ಖರೆ ಮಾತ? ಸಾಯೊ ಕಾಲದಾನ ನನ್ನ ಮ್ಯಾಲ ದೂರುನ್ನ ಹೊರಸಬ್ಬಾಡ್”⁴ ಎಂದು ಕೈಮುಗಿದಿದ್ದ.

ಈ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಕರಗಿದ್ದ ಗುಡಸೀಕರ ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಟ್ಟು ತನ್ನೊಬ್ಬನಿಂದ ಊರು, ಊರಿನ ಪುರಾಣ ಹಾಳಾಗುವುದು ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಕರಿಮಾಯಿಯ ಬಂಗಾರದ ಮುಖವನ್ನು ಗೌಡನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಕೈಮೀರಿದ ಘಟನೆಗಳಾಗಿ ಅನಾಹುತಗಳಾಗಿದ್ದವು. ‘ಶಿವಪುರ’ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಭರಾಟೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ನಲುಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ಹುಚ್ಚಿಯಾಗಿದ್ದ ಚಿಮಣಾ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡುವ ಘಟನೆ ಹೊಸತನದ ಆಶಯವಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕತೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಂತೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಥವಾ ದೇಶೀಯ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಹಲವು ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಅಂದರೆ ಅದರಿಂದ ತೊಡಕುಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅರ್ಥವಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಸಮುದಾಯ ಹೊಸತನಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ತಲ್ಲಣವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ತಲ್ಲಣಕ್ಕೆ ಶಿವಪುರ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ನವೋದಯ ಕಾಲದ ಕಥನಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಆ ಕಾಲದ ಹಲವು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾವಂತ ತರುಣರು ತಮ್ಮ ಊರುಗಳನ್ನು, ಕೇರಿಗಳನ್ನು, ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ನವ್ಯಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಂತಹ ವಿದ್ಯಾವಂತ ತರುಣರು ಹಲವು ಸಂಕೀರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ, ಧ್ವಂದ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಗುರಿಗಳ ಕಡೆಗೆ ಅವರಿಗೆ ನಿಖರತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಪುರದ ‘ಜಗನ್ನಾಥ’ ಒಂದೆಡೆಯಾದರೆ ಕರಿಮಾಯಿಯ ಗುಡಸೀಕರ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಗೆ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದ ತರುಣರಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

ವಿದ್ಯಾವಂತನಾದ ಗುಡಸೀಕರನ ಓದು, ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಯಾರಿಗೂ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಗುಡಸೀಕರನಲ್ಲಿ ಆದರ್ಶಗಳಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಆತ ಸೋಲುತ್ತಾನೆ. ಹಳ್ಳಿಗೆ ಆದರ್ಶವಾಗಬೇಕಾಗಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾವಂತರು ಹಳ್ಳಿಯ ಬದುಕಿನ ತಾಕಲಾಟಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಬಗೆಯನ್ನು ‘ಕರಿಮಾಯಿ’ ಕಾದಂಬರಿ ಸಶಕ್ತವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರರು ‘ಶಿವಪುರ’ದ ಪುರಾಣ, ಚರಿತ್ರೆ, ಜನಪದವನ್ನು

ಕಟ್ಟುತ್ತಲೇ ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದಾಗಿ ಆ ಊರಿನಲ್ಲಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗುಡಸೀಕರ, ಬಸವರಾಜನಂತಹ ಶಿಕ್ಷಿತ ಪಾತ್ರಗಳಿಂದಲೇ ಸಮುದಾಯದ ಬದುಕು ಅನಾಹುತಗಳಿಗೊಳಗಾಗುವ ಬಗೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಂಬಾರರು ಗುಡಸೀಕರನ ಬದುಕಿನ ವಿಫಲತೆಯನ್ನು ಸಮಷ್ಟಿಯೊಳಗೆ ತಂದು ಅಲ್ಲಿ ಅವನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಸೋಲಾಗುವುದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಕಂಬಾರರ 'ಕರಿಮಾಯಿ' ಕಾದಂಬರಿಯ ಗುಡಸೀಕರ ಎಲ್.ಎಲ್.ಬಿ. ಕಲಿತವನಾದರೂ ಊರಿಗೆ ವಿದೇಶಿ ಮದ್ಯ ತರುತ್ತಾನೆ. ಊರಿನ ಶಾಂತಿ ಕದಡುತ್ತಾನೆ. ನಗರದಿಂದ ಬಂದ ಬಸವರಾಜು ಮತ್ತು ಚಿಮಣಾ 'ಶಿವಪುರ'ದ ನೆಮ್ಮದಿ ಹಾಳಾಗಲು ಕಾರಣರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಅಕ್ಷರ ಕಲಿತವರು ಸಮಾಜದ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕಲಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಗ್ರಾಮ ಬದುಕಿನ ಪಲ್ಲಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರ ನಿರಾಕರಣೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕೊನೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು:

1. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ, (2011), ಕರಿಮಾಯಿ, ಬೆಂಗಳೂರು: ಅಂಕಿತ ಪ್ರಕಾಶನ, ಪು.ಸಂ. 66
2. ಅದೇ, ಪು.ಸಂ. 113
3. ಅದೇ, ಪು.ಸಂ. 113
4. ಅದೇ, ಪು.ಸಂ. 174

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

1. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ, (2011), ಕರಿಮಾಯಿ, ಬೆಂಗಳೂರು: ಅಂಕಿತ ಪ್ರಕಾಶನ.
2. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಯು.ಆರ್., (2008), ಭಾರತೀಪುರ, ಹೆಗ್ಗೋಡು: ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ.
3. ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, (2003), ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಗುರಿ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನ, ಬೆಂಗಳೂರು: ಜೀವನ ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಟ್ರಸ್ಟ್.